

Ένας χρόνος!

Συμπληρώθηκε κιόλας ένας χρόνος από τότε που η εφημερίδα μας έφτασε για πρώτη φορά στα χέρια κάθε Μανωλιασσίτη. Ένας χρόνος από τότε που τ'αχνάρια γεννήθηκαν κι έκαναν το πρώτο βήμα.

Το θερμό καλωσόρισμα και οι συγκινησιακές εκδηλώσεις κάθε είδους συμπαραστάσης στήριξαν αυτή την προσπάθεια που παίρνει σιγά-σιγά συλλογική μορφή και μπαίνει πιο γενναία στο δεύτερο χρόνο.

Η έκδοση της εφημερίδας αποτελεί πραγματικά σταθμό δημιουργίας στην τοπική μας ιστορία. Δεν είναι ένα έντυπο που δημιουργήθηκε κάτω από το κίνητρο του επιχειρηματικού κέρδους ή οποιασδήποτε άλλης σκοπιμότητας στενού υπολογισμού.

Είναι μια φωνή ευαισθησίας που θέλησε να εξασφαλίσει την επικοινωνία ανάμεσα σε όλους τους Μανωλιασσίτες...

Τ'αχνάρια δεν διεκδικούν το τέλει ούτε προβάλλουν το αλάθητο. Διεκδικούν όμως την προσπάθεια για τη βελτίωσή τους.

Οι θερμές επιστολές που φθάνουν στην εφημερίδα μας ενθαρρύνουν ιδιαίτερα.

Με ικανοποίηση βλέπουμε το ενδιαφέρον με το οποίο γίνεται δεκτό κάθε καινούργιο της φύλλο και το ενδιαφέρον αυτό εκδηλώνεται ζωηρότερα ανάμεσα στους Μανωλιασσίτες της ξενιτιάς που βλέπουν ταυτόχρονα την εφημερίδα σαν ένα μήνυμα από την πατρίδα.

Όσο κι αν είναι μεγάλες οι αποστάσεις που υπάρχουν ανάμεσά μας τίποτα δεν μας εμποδίζει να νοιώθουμε κοντά ο ένας στον άλλο δεμένοι με τα ίδια βιώματα και τις ίδιες συγκινήσεις που γνωρίσαμε στην κοινή αφετηρία του μικρού χωριού μας.

Μπαίνοντας στο δεύτερο χρόνο το Δ.Σ. της Αδελφότητας υπογραμμίζει τη θέλησή του να κρατήσει την εφημερίδα γνήσια έπαλξη λαϊκής ενότητας και συνεργασίας που στηρίζεται στη συνειδητή θέση του κάθε ατόμου να σέβεται τις διαφορετικές αντιλήψεις και τα δικαιώματα του άλλου.

Η εφημερίδα μας είναι πέρα απ'άλλα ένας χώρος προβληματισμού από τα διάφορα θέματα που απασχολούν τη Μανωλιάσσα και τους απανταχού Μανωλιασσίτες.

Περιμένουμε ο προβληματισμός αυτός να εκδηλωθεί εντονότερος σαν διατύπωση σκέψεων και ιδεών που να οδηγούν στη βελτίωση με τη συλλογική κινητοποίηση και δράση.

Στα "σκαριά" το πολιτιστικό και πνευματικό κέντρο της Μανωλιάσσας

Ένας από τους βασικούς σκοπούς της ίδρυσης της Αδελφότητας σύμφωνα με το καταστατικό της είναι η υλική και πνευματική ανάπτυξη των Μανωλιασσιτών και η κατασκευή κοινωφελών έργων στη Μανωλιάσσα. Ο αγώνας και οι σκοποί τώσων χρόνων μελών και φίλων της Αδελφότητας και πολύ

Το σημερινό Δ.Σ. της Αδελφότητας είναι στην ευχάριστη θέση να σας αναγγείλει την έναρξη των εργασιών για την ανέγερση του Πολιτιστικού και Πνευματικού μας Κέντρου. Το όνειρο δύο δεκαετιών γίνεται πραγματικότητα.

Συναισθήματα συγκίνησης, χαράς και αισιο-

δοξίας πλημμυρίζουν τις καρδιές μας σήμερα που δημοσιεύουμε τα αρχιτεκτονικά σχέδια του Πνευματικού μας Κέντρου.

Η Μανωλιάσσα αποκτά επιτέλους το Πολιτιστικό και Πνευματικό της Κέντρο.

Το Πολιτιστικό και Πνευματικό Κέντρο στοχεύει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των Μανωλιασσιτών και στην πολιτιστική και κοινωνική αναβάθμιση του χωριού μας.

Τα σχέδια του Πολιτιστικού και Πνευματικού Κέντρου βασίζονται σε παραδοσιακά στοιχεία και μαζί με τον Αη-Γιώργη θα κοσμήσουν και αρχιτεκτονικά το χωριό.

Μέχρι σήμερα έχει γίνει η εκσκαφή του οικοπέδου για την ανέγερση, έχουν βρεθεί τα συνεργεία που θα αναλάβουν το καλούπιμα, το σιδέρωμα και το μπετόν.

Το Πνευματικό και Πολιτιστικό Κέντρο είναι γεγονός, είναι υπόθεση όλων μας και η προσφορά μας αναγκαία.

Είναι μια μεγάλη ευκαιρία να κάνουμε πράξη τα λόγια, το ενδιαφέρον και την αγάπη μας για τη Μανωλιάσσα.

Από τη στιγμή που πιστέψαμε στην ανα-

ΟΨΗ από την πλατεία

κλίμακα 150

περισσότερο των εκάστοτε Διοικητικών Συμβουλίων που αμισθί προσέφεραν τις υπηρεσίες τους αποδίδει και αρχίζει να καρποφορεί.

“Έχουμε χρέος στον τόπο που γεννηθήκαμε κι αγαπούμε να κάνουμε ό,τι είναι δυνατό για την προκοπή του”.

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΠΡΙΝ ΤΡΙΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

- Να τα πούμε;
- Να τα πείτε, να τα πείτε.

- Καλήν ημέραν άρχοντες κι ας είναι ο ορισμός σας Χριστού την Θείαν γέννησιν να πω στ'αρχοντικό σας Χριστός γεννάται σήμερα εν Βηθλεέμ τη πόλει οι ουρανοί αγάλλονται και χαίρει η κτίσις όλη...

Με τι λαχτάρα περιμέναμε εμείς τα σχολιαρόπαιδα τα κάλαντα των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, κι όσο εμείς περιμέναμε τόσο ο χρόνος αργούσε να κυλίσει, τώρα που μεγαλώσαμε κάθε τόσο Χριστούγεννα έχουμε.

Ωρπου νάρθουν μας έλυωνε η λαχτάρα. Ένα μήνα πριν είχαμε κιόλας κανονίσει τις παρέες, είχαμε κάνει τις προβλέψεις μας, που θα πάμε, τι θα μας φιλέψουν κι από πόσα θα πάρουμε.

Η προσφορά μας είχε και την αμοιβή της, πάντα προαιρετικά. Δίναμε τη χαρά, τραγουδούσαμε την αγάπη, την ευχάριστη είδηση της γέννησης του Χριστού μας ή τον ερχομό του Αη-Βασίλη.

Ο κόπος μας, τηγανίτες της πλάκας, κοκόσιες, μήλα, πορτοκάλια, δεν έλειπαν και οι εικοσάρες (οι μικρότεροι μην πάει ο νους τους στα κορίτσια). Η εικοσάρα ήταν τότε υποδιαίρεση της δραχμής, πέντε εικοσάρες έκαναν μία δραχμή (ένα φράγκο), τη δραχμή πιστεύω να την πιάσατε στα χέρια σας. Αν δεν την πιάσατε θα τη δείτε κι αυτή σε προθήκη κανονός μουσειού. Εκτός λοιπόν από τις εικοσάρες, τα πενήνταράκια, έκανε την εμφάνιση και καμιά δραχμούλα, αυτά τα ψιλά ήταν ικανά να κάνουν τα χεϊλάκια μας να γελάσουν. Από βραδύς ετοιμάζαμε τα καλά μας.

Καλά μας ήταν το παλιό παλτό του πατέρα, ένα κοντό παντελονάκι ή κανένα μεταποιημένο παντελόνι. Μεταποίηση κι αυτή; Κόντεμα τα ποδανάκια και πλέαμε μέσα του ή το πι-

στρώναμε δυό γύρες στη μέση μας και το σφίγγαμε με το λουρί του παππού. Στα πόδια

μας μάλλινες κάλτσες και γαλότσες, τέτοιες μέρες ίσως ήταν καινούργιες ή χωρίς τρύπες αν είχαν δώσει σ'αυτές σημασία οι δικοί μας. Ετοιμοι καθ'όλα για τη μεγάλη μας αποστολή, τα κάλαντα.

Άγρια χαράματα βγαίναμε από τις φωλιτσές μας κι εξορμούσαμε στις γειτονιές πριν προλάβει άλλη παρέα κι ακούσουμε εκείνο το σπάνιο αλλά πικρό: “μας τάπαν κι άλλοι”.

Αντί για τρίγωνο ή καρβάκι κρατούσαμε τη βίδα, οβίδα κανονική του πολέμου χωρίς νάχει μπαρούτι, ντόπιο πράμα, και τη χτυπούσαμε με μια μεγάλη πρόκα ή ένα τζινέτι.

Λαχανιασμένα με κατακόκκινα τα μάγουλα και τις μύτες, με βρεγμένες τις κάλτσες, παγωμένα τα πόδια, σαγόνια που τρέμανε τρέχαμε από σπίτι σε σπίτι να τα πούμε. Κι όλο τα λέγαμε με τις παιδικές μελωδικές φωνούλες μας. Το μήνυμα της γέννησης του Χριστού έφθανε απ'άκρη σ'άκρη του χωριού μας, τελειώναμε πια το απόγευμα.

Συνέχεια στη σελίδα 4

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας Μανωλιασσιτών Αθηνών έχοντας τη δυνατότητα επικοινωνίας με κάθε συμπατριώτη μέσα από τις στήλες της εφημερίδας, με την ευκαιρία των εορτών των Χριστουγέννων και του νέου έτους, απευθύνουν σε όλους τους

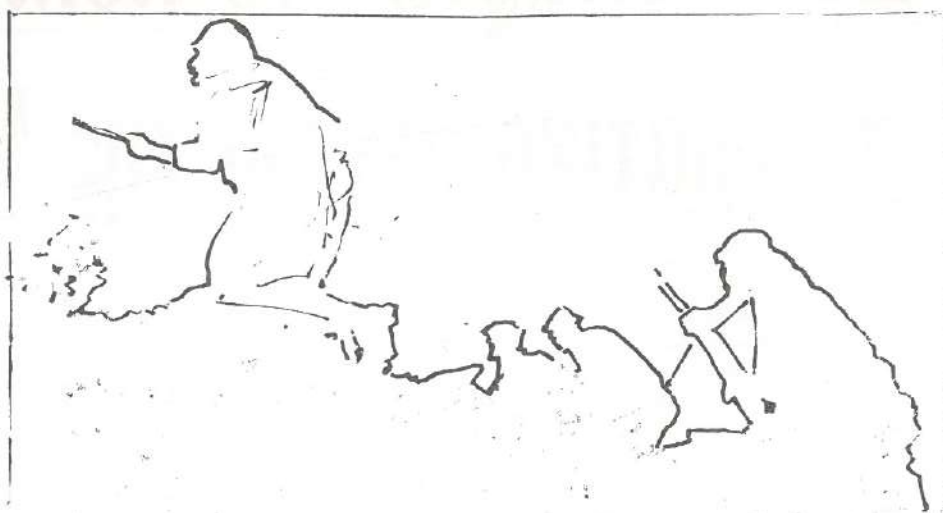
Μανωλιασσίτες όπου κι αν βρίσκονται τις πλέον εγκάρδιες ευχές για χαρούμενες γιορτές και ευτυχισμένο το νέο χρόνο, χρόνο που θα μας φέρει όλο πιο κοντά στις προσδοκίες μας για ένα καλύτερο αύριο του καθενός μας και της Μανωλιάσσας.

Ο δρόμος και ο πιο μακρινός αρχίζει μ'ένα βήμα

Ιστορία λαογραφία

ΟΙ ΜΑΧΕΣ ΤΗΣ ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΑΣ

ημέρες αιμάτων

τος, απέκρουσε μετά από μεγάλες απώλειες επτά συνεχείς εφόδους των Τούρκων. Το 3ο σύνταγμα επίσης υπέστη τρομερές απώλειες. Τραυματίζεται στη γραμμή της μάχης ο ηρωϊκός ταγματάρχης Χριστοδούλου, οι λοχαγοί Κοντογιάννης και Κοντός, ο υπολοχαγός Μιλιός, οι ανθυπολοχαγοί Γεωργιάδης, Αγραφιώτης, Γκίκας, οι ανθυπασπιστές Αβραμίδης, Καλαμπαλίκης και πλήθος υπαξιωματικών και στρατιωτών. Οι απώλειές μας αυτές δεν επέτρεψαν καθόλου τους στρατιώτες μας. Απεναντίας τους φαντάσαν περισσότεροι. Τους έδωσαν νέες δυνάμεις για να εξακολουθήσουν την πολιορκία.

Στις απελπιστικές αυτές εφόδους ο Μάνος έχασε δύο οπλαρχηγούς του, δυό λιοντάρια, τα οποία διακρινόταν πάντοτε στους Κρητικούς, Μακεδονικούς και Ηπειρωτικούς αγώνες, τον Παρασχάκη και τον Μαλινδρέτο. Και μαζί με αυτούς έπεσαν 42 Κρητικόπουλα κατά τις εφόδους του κέντρου.

Ημέρες θυσιών και αιμάτων. Κάθε λεπτό και κάθε στιγμή η Μανωλιάσσα δέχεται τα κορμιά των ηρώων. Πόλεμος την ημέρα πόλεμος το φλογερό χειμωινότικο ήλιο και πόλεμος τη βροχή και το χαλάζι. Ερχεται έπειτα η σειρά της νύχτας. Από το σκοτάδι περιμένει ο φαντάρος να βρει λίγη ανάπαυση, να κοιμηθεί μια ώρα τουλάχιστον.

Το σκοτάδι αυτό προστατεύει τον εχθρό, τον φέρνει με ασφάλεια στις θέσεις μας, και τότε αρχίζει η φοβερή τραγωδία της νύχτας, ο αδιάκοπος νυχτερινός πόλεμος. Και αυτοί ακόμη που μένουν στους καταυλισμούς δεν μπορούν να κλείσουν μάτι από τους τρομερούς κανονιοβολισμούς της νύχτας. Την 5η Δεκεμβρίου κατέφθασαν νέες ενισχύσεις. Και το σπουδαιότερο άρχισε να ενεργεί το ορεινό πυροβολικό της πυροβολαρχίας του ατρόμητου Λέστου. Ανέπνευσαν οι φαντάροι μόλις άκουσαν τους κρότους του και εξηττωκράυγασαν στο πέραςμα της πρώτης οβίδας. Τα πυροβόλα του Αγίου Νικολάου και του Μπιζανίου απάντησαν τότε με ομοβροντίες δεξιά, αριστερά, στο κέντρο, παντού διασκορπίσθηκε το θανατηφόρο μολύβι, τα κομμάτια εκείνα τα οποία δεν μας πειράζουν πλέον. Φαίνεται ότι γνωριστήκαμε. Οι Τούρκοι με όλες τις επισημάνσεις τους αδυνατούν να βρουν στόχο και ένα ακόμη φαντάρο να αντικρύσουν του σερβίριον αρκετές οβίδες.

Τις ημέρες εκείνες στους μυριονέκρους καταλόγους προσετέθη και ο γιος του στρατηγού Καλλάρη, ο Σπυρίδων Καλλάρης, ο οποίος φονεύθηκε από λόχο Αλβανών τη στιγμή που διαπραγματευόταν την παράδοσή τους. Ο αλησμόνητος Σπύριος έλαβε μέρος σε όλες τις μάχες της Μακεδονίας, υπηρέτησε στον 6ο λόχο. Στη Μανωλιάσσα ανήλθε από τους πρώτους και επέδειξε ηρωισμό αξιοθαύμαστο. Οι Αλβανοί σε μία εφόδο πέταξαν τα όπλα τους και ζήτησαν να παραδοθούν. Όταν όμως πλησίασε ο Καλλάρης ένας από αυτούς τον σκότωσε με δόλο.

Επαναλαμβάνεται η ιστορία των άτιμων μέσων, ο παλληκαρισμός του δόλου και της απάτης. Οι στρατιώτες του Καλλάρη εκδικήθηκαν τον θάνατό του. Καθένας όπου αντίκριζε Τούρκο τον κυλούσε στο αίμα του, η λύσσα διπλασιάσθηκε και διαρκώς οι Τουρκαλβανοί έφευγαν τρομαγμένοι, κρυβότανε κάτω από

το προστατευτικό πυροβολικό τους.

Ο τρόμος τους αυξήθηκε όταν την 5η Δεκεμβρίου επάνω από τα οχυρά φρούριά τους έφθασε ο Μουτούσης με το αεροπλάνο του. Ο στρατός εκείνος πρώτη φορά είδε το σείταν πουλί να ρίχνει χειροβομβίδες και να προλέγει στους σκλάβους των Ιωαννίνων ότι η ημέρα της ελευθερίας τους πλησιάζει. Το αεροπλάνο θαυμάσθηκε και από τα δύο στρατεύματα. Τα πυροβόλα και τα όπλα προς στιγμή έπαυσαν και, όταν ο Μουτούσης εξαφανίστηκε κάτω από τους κάμπους της Φιλιππιάδας, ξανάριξε η πάλη με όλη την ορμή της αγριότητας και της απελπισίας.

Ο ήλιος εξαφανίστηκε. Μαύρα πυκνά σύννεφα κάλυψαν τον ουρανό, βροχή πέφτει όλη την ημέρα της 5ης και 6ης Δεκεμβρίου, η ομίχλη σκεπάζει τα γύρω μας βουνά και μας προστατεύει από τις οβίδες των Τούρκων. Η ομίχλη είναι κάποτε ευεργετική. Οι στρατιώτες κινούνται με ελευθερία, αναπαύονται, προχωρούν χωρίς ενόχληση. Οι Αλβανοί επίσης προστατεύονται και μας επιτίθενται αδιάκοπα, προσπαθούν να μας πάρουν τον αέρα με τα ελληνικά τους προστάγματα. Κανείς πλέον δεν γελιέται. Η μέθοδος αυτή των ελληνικών προσταγμάτων είναι γνωστή σε όλο το στράτευμα.

Διαταγή της Μεραρχίας οι επιθέσεις εναντίον του Αγίου Νικολάου επαναλήφθηκαν. Τα σώματα του 7ου, 1ου και 3ου, μολονότι εξαντλημένα, ταλαιπωρημένα, κουρασμένα από τον αδιάκοπο πόλεμο, επέτρεψαν με αφάνταστη ορμή. Οι Τούρκοι ενισχύονται ήδη από την ερχόμενη του Μοναστηρίου στρατιά του Αλή Ριζά αμύνονται με πείσμα. Κατά τις εφόδους αυτές φονεύονται πολλοί στρατιώτες και υπαξιωματικοί και μεταξύ αυτών ο έφεδρος λοχίας Λουκιανός, ο ενθουσιώδης εκείνος νέος της Αθηναϊκής κοινωνίας. Στο πρώτο σύνταγμα υπηρετούν ήδη άνδρες ερχόμενοι από την Αμερική. Είναι όλοι νέοι με μόρφωση και ιερό ενθουσιασμό, αλλά απειροπρόλεμοι και πρώτοι σωριάζονται στις εφόδους. Τη νύχτα, κατά την ώρα της αναπαύσεως, όταν οι Τουρκαλβανοί δεν επιχειρούσαν να μας ενοχλήσουν, νόμιζε κανείς ότι ήταν στον Αμερικανικό ή Αγγλικό στρατό. Παντού συζητήσεις αγγλικές, τραγουδάκια αμερικανικά.

Οι συμπλοκές εξακολουθούν και την 7η Δεκεμβρίου. Οι Τούρκοι διαρκώς ενισχύονται από τους φυγάδες του Μοναστηρίου και διαρκώς αμύνονται με πείσμα. Το πρώτο σύνταγμα τραυματίζεται ο υπολοχαγός Γιώτης, του 3ου ο λοχαγός Τσερούλης οι ανθυπασπιστές Τρεπεκλής και Μαρακόπουλος, του 7ου ο ανθυπολοχαγός Κοτοπούλης και ο ανθυπασπιστής Τρυφωνόπουλος. Κατά την επίθεση της 7ης Δεκεμβρίου βρήκε ένδοξο θάνατο και ο πολιτευτής της Κύπρου Χριστόδουλος Σώζος και μαζί με αυτόν ο άγγλος εθελοντής Νιούμπολντ, ο οποίος υπηρέτησε στο πρώτο σύνταγμα καθ' όλη τη Μακεδονική εκστρατεία. Ο κύπριος πολίτευτής Σώζος ήλθε με 500 κυπριώτικα παλληκάρια και προσέφερε στη θυσία της Ηπείρου το πολύτιμο αίμα του. Υπέστη όλες τις κακουχίες με αυταπάρνηση και έδινε πρώτος το σύνθημα

της εφόδου. Ο υπολοχαγός Γιώτης τον λάτρευε για τον άδολο ενθουσιασμό του και τη λύσσα του κατά των Τούρκων. Κάθε πρωί,

προτού ακόμη ανάψει το ντουφέκι, ο Σώζος τραγουδούσε τ' αλησμόνητα εκείνα τραγούδια. Οι στρατιώτες του 1ου συντάγματος τον εφώναζαν πάντοτε "καναρίνι". Το καναρίνι έπαυσε το τραγούδι του κατά την εφόδο της 7ης Δεκεμβρίου.

Τα στρατεύματα της Δευτέρας Μεραρχίας εξακολουθούν τον αγώνα χωρίς ενισχύσεις και ανικαταστάσεις, χωρίς βοήθεια και αναπληρώσεις των κενών. Δέκα ημέρες μάχονται ημέρα και νύχτα, δέρονται από τις οβίδες, τις σφαίρες, τη βροχή και το χαλάζι. Όλα τα στοιχεία εναντίον τους. Στη Μανωλιάσσα διαδραματίζεται η απελπιστική τραγωδία. Μερικοί από τους στρατιώτες μένουν στις προφυλακές 4-5 ημέρες, κοιμούνται με το Μάνλιχερ στο χέρι και βρίσκουν εκεί το θάνατο την ώρα του ύπνου τους.

Αγνώριστοι κατόντησαν όλοι. Γένεια πυκνά φύτρωσαν στα ολόδροσα πρόσωπά τους, σαν τα θηρία ζουν ανάμεσα στις πέτρες της Μανωλιάσσας, το μίσος τους αυξάνει κατά του εχθρού, που προστατεύεται με τόση ασφάλεια από τα φοβερά κανόνια.

Οι αξιωματικοί του πυροβολικού μάταια αγωνίζονται να ανεβάσουν πυροβόλα πεδινά στους βράχους. Εκεί επάνω μόνο κασιόκια ως τώρα περνούσαν. Μόνο του φαντάρου η επιμονή πάτησε το δυσκολοπέραςτο βουνό.

Για μια στιγμή ο ήλιος φαίνεται στον ουρανό τριγυρισμένος από πελώρια σύννεφα. Σκόρπισε τις ακτίνες του στους στρατούς που τουρτουρίζουν και μαζεύονται σαν τις γάτες από το κρύο. Το Μπιζάνι φάνηκε απέναντί μας γιγάντειο, υπερήφανο, κάτω η πεδιάδα μαυρισμένη από τουρκικό στρατό και πέρα ο Αϊ-Νικόλας μας χαιρετούσε με τα πεδινά κανόνια του. Η θρυλική πόλη των Ιωαννίνων περιμένει. Οι κάτοικοι, Τούρκοι και Έλληνες, συμπάσχουν και αυτοί, διανυκτερεύουν, κάθε κανονιά είναι γι' αυτούς μια ελπίδα και μια καταστροφή. Στη Μανωλιάσσα και το Μπιζάνι πέφτουν στρατιώτες παλληκαρίσια, σκορπίζονται κεφάλια και κομματιάζονται πόδια. Μέσα στην πολιτεία του Αλή-πασά και του Αϊ-Γιώργη σβύνουν σκλάβες ζωούλες από τον πόνο, την αγωνία, από το φρικτό μαρτύριο του καθημερινού πολέμου. Η χαρά είναι μπρος στα πόδια τους και όμως μέρες τώρα χαροπαλεύουν στη Μανωλιάσσα.

Η λίμνη δεν είναι πλέον ατάραχη. Ο άνεμος του Δρίσκου της τάρταξε τα νερά, τα κύματα παλεύουν αδιάκοπα στις όχθες της και σιγοτραγουδούν.

Ημέρα ταφής. Οι Τούρκοι δεν μας ενοχλούν. Αγγαρίες των λόχων κατεβάζουν τους σκοτωμένους στη χαλασμένη εκκλησιά του Κοπαίου. Εκεί ο παπάς διαβάει ευχές και το παλληκάρι σκεπάζεται με το Ηπειρώτικο χώμα. Κατεβάζουν, κατεβάζουν αδιάκοπα κουφάρια παγωμένα, αγνώριστα, πρόσωπα μαυρισμένα, και ένας στρατιώτης από το Αίγιο βαστάει με πόνο τον αδελφό του, τον κλαίει και ανοίγει μόνος του το λάκκο. Δέκα ημερών σκοτωμένοι έπιασαν τον χορταριασμένο χώρο του Κοπαίου. Ονόματα που δεν θα ζήσουν, δεν θα διαβασθούν. Είναι αυτοί οι μυστικοί ήρωες

που δεν στολίζονται ακόμη ούτε με ένα σταυρό. Καλότυχτοι, γιατί δόθηκε καιρός, να σκεπασθούν με χώμα. Άλλοι μένουν στη διάθεση του τσακαλιού και του κοράκου. Τούρκοι και Έλληνες μαζί, αγκαλιασμένοι. Ενα είναι οι σάρκες τους, το αγρίμι δεν κάνει διάκριση, τρέφεται από το κρέας των στρατιωτών με την ημερία που εμείς οι άνθρωποι ποτέ δεν έχουμε. Το τσακάλι το Ηπειρωτικό ροκανίζει κόκκαλα. Ποιός ξέρει αν είναι του αδελφού μας. Ο πόλεμος τώρα αρχίζει με τις φρικιαστικές εικόνες του.

Είμαστε εμείς θεατές και υποκριτές. Σε μας έλαχε το γλέντι και το κέρασμα. Σε μας η χαρά της ελευθερίας. Και για συμπλήρωμα του γλέντιού τα κανόνια του Μπιζανίου και τα τοπομαχικά του Διγενή εξακολουθούσαν την άγρια μονομαχία τους.

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο

Αποσπάσματα από το βιβλίο Μ.ΡΟΔΑ "ΑΙ ΜΑΧΑΙ ΤΗΣ ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΑΣ" εκδ. 1914

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΤΑ ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΡΚΑΝΤΖΕΛΙΑ

Δωδεκαήμερα λέγεται η περίοδος από τις 24 Δεκεμβρίου μέχρι τις 6 Ιανουαρίου.

Αυτή την περίοδο η Παργαία είναι λεχώνα. Οι κοικοκυρές βράζουν στάρι για να στεριώσει και να κατεβάσει γάλα. Φτιάχνουν τηγαλίτες στην πλάκα, τα σπάρτα του Χριστού.

Στο διάστημα αυτό δεν πετάνε τη στάχτη έξω, δεν λούζονται, μόνο την Πρωτοχρονιά, δεν πλένουν, δεν γνέθουν, δεν πηγαίνουν στα χωράφια. Αυτές τις μέρες έρχονται οι καλλικαντζαροί ή καρκαντζέλια ή καρκάντζελα και πειράζουν τους ανθρώπους.

Πως τους φαντάζεται ο λαός τους καλλικαντζαρονες;

Κατά τους Σαμίους: είναι σαν άνθρωποι, μαύροι κι άσκημοι, πολύ φιλοί και φορούν σιδεροπάπουσα.

Κατά τους Αργείους: είναι μαυριδεροί με κόκκινα μάτια, τράγικα πόδια, με χέρια σαν της μαιμούς και με τριχωτό σώμα.

Κατά τους Μαρωλιασσίτες αλλάζουν μορφές, πρώτα είναι σαν άνθρωποι, ύστερα γίνονται σκυλιά και τελευταία γάτες.

Όλο το χρόνο πιστεύουν πως μένουν κάτω από τη γη και πελεκάν με τα τσεκούρια να κόβουν το δέντρο που βαστάει τη γη.

Συνήθως καταβαίνουν από τους καρποδόχους και κατούρανε τη φωτιά. Για να τους αποφύγουν κάνουν στανρό με κερί στην πόρτα, ρίχνουν αλάτι στη φωτιά, κρατάνε δαυλί αναμμένο κ.α.

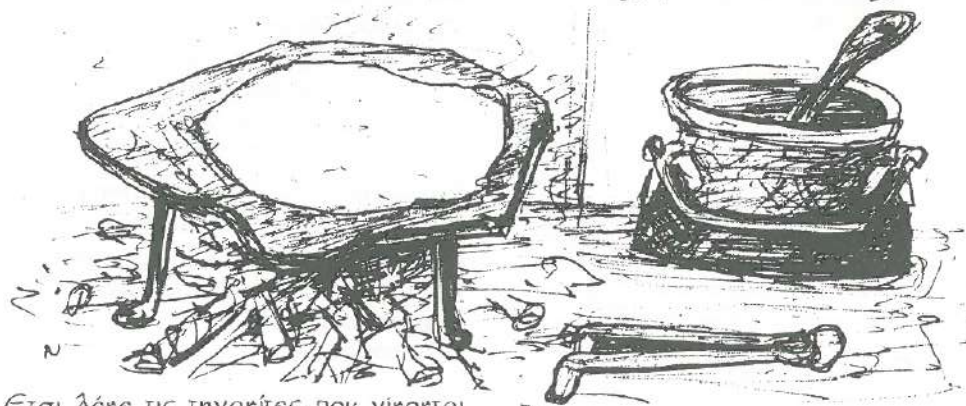
Τα δωδεκαήμερα ήταν δύσκολα για τα παιδιά. Οι Ιστορίες για τα καρκαντζέλια μας έκοβαν τα φτερά και δεν μπορούσαμε να ξεμυτίσουμε από την πόρτα του σπιτιού χωρίς να πάει μαζί μας κάποιος μεγαλύτερος. Οι σκιές που φαινότανε τα βράδια με την αστροφεγγιά για μας τα παιδιά δεν ήταν τίποτα άλλο παρά φαντάσματα που μας ακολουθούσαν.

Παρόλο το φόβο που μας κυριεύει ζητάγαμε επίμονα να ακούσουμε ιστορίες με φαντάσματα.

Πολλούς ακόμη μας συντροφεύει αυτή η φοβία από τα παιδικά χρόνια.

Είναι αλήθεια ότι γύρω από τα φαντάσματα τα καρκαντζέλια τους σιαπαταράους υπάρχουν πολλές ιστορίες. Το καθάρισμα στα σπάρτα, τις ανλές γίνεται τον Σταυρού, σηκώνονται νύχτα οι κοικοκυρές και πετάνε τη στάχτη στο κήπο ή το χωράφι κάγοντας το σχήμα του Σταυρού και συγχρίζουν το σπάρτα γιατί θάρθει ο παπάς με το μπαγράτσι και την αγιαστούρα για να ρακτίσει με τ'αγιάστρα τους ανθρώπους και τις εγκαταστάσεις του σπιτιού και να διώξει τους καλλικαντζαρονες.

ΤΑ ΣΠΑΡΤΑΝΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ετσι λένε τις τηγαλίτες που γίνονται στην πλάκα το βράδυ της παρομονής των Χριστουγέννων.

Από κωρίς στην αγωκίστρα πάνω στην πυροστιά καίγεται μια ειδική μεγάλη πλάκα συνήθως μαύρη ίσια και λεπτή χωρίς ανάγλυφα.

Με μια ξύλινη κουτάλα ρίχνουν σποραδικά την κουρκούτη η οποία έχει γίνει από προζύμι και σταρένιο αλεύρι. Το ζυμάρι καίγεται, φουσκώνει και με την ξύστρα το γυρίζουν ανάπο-

δα.

Οι ψημμένες τηγαλίτες συγκεντρώνονται σε μεγάλο ταψί. Από κει παίρνουν μερικές και τις βάζουν στο κταβά, τις κόβουν όλες όπως είναι φύλλα η μια πάνω στην άλλη, σε μια κατσαρόλα λιώνουν ζάχαρη σε νερό ή μέλι και τις περιχύνουν. Ήταν το μογαδικό γλυκό που άρεσε σε μικρούς και μεγάλους εκείνα τα χρόνια. Πιο κει βράζει η μπιρότα με το στάρι για την Παργαία, τη λεχώνα.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

ΦΩΤΕΙΝΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

ΑΠΛΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΠΑΝΩ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΕΠΙΓΡΑΦΕΣ

Σ. ΧΡΟΝΗΣ

☎ 49.63.640

Κάρτες -
φείγ-βολάν
εφημερίδες
τιμολόγια -
τιμολογία -
επιστολόχαρτα -
βιβλία - περιοδικά

★ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ★

Κάθε ανθρώπινη καρδιά πλημμύρισε μ' ελπίδα, θάρρος, ειρήνη και χαρά και αιώνια σωτηρία. Ο νεογέννητος Χριστός που ζούσε αιωνίως, έλαβε σάρκα ανθρώπινη στη γη να περπατήσει. Ήρθε φτωχός και ταπεινός, κατέλυσε στη φάτη την παγερή, την άχαρη κι αραχνοστολισμένη. Δεν άκουσ' ύμνους, άσματα από ανθρώπων στόμα, αγγέλων μόνο ήχησε το "Δόξα εν υψίστοις". Δεν τρέξαν για να τον δεχτούν του τόπου οι αφεντάδες μονάχα οι άδολοι βοσκοί και οι μάγοι οι βασιλιάδες.

Ποιμένες πρόσφεραν χαρά και οι Μάγοι πλούσια δώρα, οι μάρτυρες τα νήπια το κλάμα του θανάτου. Πόσο θα το'θελα και γω να έσκυβα μπροστά του απλά, γλυκά στο λίκνο του να πρόσφερα την καρδιά μου!

"Ο απόδημος" Πρωτ. Αθανάσιος Ισκιός

ΑΝΑΡΙΑ - ΑΝΑΡΙΑ ΜΕ "Τ'ΑΧΝΑΡΙΑ"

Σπουλάκ' ποιήρες, χολιάγα μη δεν έρθς. Χουρίς τ' ισένα δεν κάνου.

τι μκάθισι στουμι πάτου, να κάτεις στη γ κορφή.

Τι πουρέβς συ' Αθήνα, τι φτιάν' τα πιδιά;

- Η μσιά δε θέλι ορμήνιες, αλλά τσάκιστον πουδάρ' κι τώρα βγαίν μι τ'πατρίτις.

Η μεγάλη να καλουνγκιάξ'ώρα τσ'καλή κεί που είνι, φκαχχι μια χαρά ποιός τη χολιάει.

Η μικρή ντιπ σκρίκα, ιγώ τσ'κρένω, ματς τσ'κρένου κι αυτή ιτσ κρισ, τσ'πατσα να χερ ξύλου.

- Εινι μικρό χαλασιάτ μη του βαράς.

- Ιμένα μλες "του ξύλου βγήκι απ' τουν παράδεισο"

Ισήμερα ολ' μέρα μάζιβα τσάκνα μερις πουνι να πάχω ιδώ κι ψια στεγνά, εχον κάμποσα μαζουμένα.

Ακουρμάτι να σας πω κι νιές γκοκυρές κι σεijs πουρχισι απ'τ'Αθήνις, όλεις του παρακάναταν κι ονθιός θα μας ξιπαστρέψι από θέμιλου.

Να κάνιτι τηγαλίτες τσ'πλάκας, τα σπαργάνια τ'Χριστού, να βράσιτι σταρ για τ'Παναίτσα πουνί λεχώνα, ν'ασκουμπωθήτι να ζμώσιτι κολούρια να δείπι πως θα πάει η χρονιά.

Μη ξιχάσω όλα τα δωδεκαήμερα δεν πρέπ να λουσίτι μόνον τ'Πρωτοχρονιά, να μη πιτάξιτι στάχτες όξου, τι λέω ιγώ ίσες τώρα εχιτ καλοριφέρια.

Να μη βγένιτι τ'νύχτα όξου. Είνι καρκα-

ΑΣΤΡΟ ΛΑΜΠΡΟ!

Καθώς και εφέτος θα χτυπήσουν οι χριστουγεννιάτικες καμπάνες αναγγέλλοντας για μια ακόμα φορά τον ερχομό της μεγάλης γιορτής, καθώς και εφέτος θα στολίσουμε τα δέντρα της χαράς, καθώς ξανά θα φτιάξουμε τα πολλά μας γλυκά και θα κάνουμε πολλές ετοιμασίες, ας μεταφερθούμε λίγο νοερά στο τότε, στη στιγμή της θείας ενανθρώπισης, της συνάντησης του Θεού με τον άνθρωπο. Και έτσι καθώς θα δούμε το ανθρώπινο αδύναμο χέρι να κρατιέται από το χέρι του Θεού θα νοιώσουμε πιστεύω τι είναι τα Χριστούγεννα για μας, πιο είναι το βαθύ τους νόημα, το μεγάλο τους μήνυμα.

Είναι η συγχώρηση. Είναι η άφεση. Είναι δίδαγμα ταπεινώσης. Είναι φως. Είναι σωτηρία. Είναι τελικά ζωή. Μια ζωή όμως που από εκείνη τη νύχτα και μετά έχει χρέος να πορεύεται στο δρόμο της πίστης και της αγάπης και ο άνθρωπος έχει την υποχρέωση να απλώσει το χέρι-χάδι στο συνάνθρωπό του, να δέχεται τον πόνο μιας άλλης καρδιάς.

"Δώσε από το ρύζι σου
εφ'όσον πεινούσιν,
δώσε από την καρδιά σου
σε όσους πονούν"

λέει μια σοφή κινέζικη παροιμία.

Τα χριστούγεννα δεν είναι για άτομα και μοναχικό εορτασμό. Είναι για όλους, είναι πανανθρώπινη υπόθεση. Και το αστέρι το μοναδικό και ολόφωτο σημάδεψε μια πορεία, την πορεία της αληθινής πίστης, της αληθινής θεησκείας.

Αστρο-σύμβολο. Αστρο-οδηγός. Ενα άστρο που αν το βρούμε σήμερα, αν διακρίνουμε το φως του, αν δεν το χάσουμε μέσα στη σύγχρονη σύγχυση, μέσα στη σύγχρονη λατρεία της ύλης, μέσα στα προβλήματα τα μεγάλα του καιρού μας τότε ναι θα νοιώσουμε, θα βιώσουμε τα Χριστούγεννα, θα βρούμε την ανθρώπινη αποστολή μας. Εκείνη την αποστολή που και το Σπήλαιο και το άστρο και η Αγία και Μοναδική Νύχτα μας χάραξαν. Την αποστολή να είμαστε άνθρωποι. Να οδεύουμε πίσω από το φως της Βηθλεέμ, το ένα και μοναδικό.

Την Αγία Νύχτα τη Χριστουγεννιάτικη, ποιός δεν το ξέρει.

των μάγων κάθε χρόνο τα μεσάνυχτα λάμπει τ'αστέρι

και όποιος το βρει μες τα άλλα αστέρια ανάμεσα και δεν το χάσει

αυτός σε μια άλλη Βηθλεέμ ακολουθώντας το μπορεί να φτάσει.

Καλά Χριστούγεννα

Θ.Σ.Τ.

ντζέλια, μη γιλάτι ιτσ'καθόλ'πέστιμι μίε-
να να σας πω πόσες φορές έρχονταν κι

φώναζαν κι χτύπαγαν τινικέδια κι χό-
ρευαν κι τραγουδάγαν.

Τν'πρωτοχρονιά μη ξιχάσιτι να βγάλιτι
ένα θιλί πίτα για τον Αη-Γιώρ κι ένα για

τσ'ταξιδιμένς.

Αιντι ψχήμι μι τον καλό νάρθ' κι μι που
καλό να φνί.

ΤΙ ΝΑ ΠΕΙΣ

Τι να πεις σ'ένα παιδί γι αυτόν τον κόσμο τι ευθύ-
νές ν'αποδώσεις και σε ποιόν που θα βγει στον
"πηγαμό για την Ιθάκη" με σειρήνες του θανάτου
καθ'οδόν.

Τι να πεις σ'ένα παιδί για την αγάπη όταν καίει
του πολέμου ο βωμός απ' τη γη πως ξεριζώνεται
το αγκάθι και ποιός είναι του ανθρώπου ο σκο-
πός.

Τι να πεις σ'ένα παιδί που θα ρωτήσει που με
φέρατε κι ο κόσμος που τραβά που φοβάσαι πως
στα λόγια σου θα φτύσει τις ελπίδες μας που κά-
νανε φτερά.

Πως να στείλεις μηνύματα μέσ' σ' αυτό το καμίνι
πως να γράψεις ποιήματα να μιλούν για ειρήνη
πως.....

ΠΑΥΛΟΣ ΜΠΕΛΛΟΣ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ - ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ. ΜΙΑ ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Ο Αριστοτέλης παρατήρησε ότι ο άνθρωπος μεταξύ όλων των όντων είναι ένα κοινωνικό ον, μια κοινωνική ύπαρξη. Με τη διαφοροποίησή του δε αυτή από τα άλλα όντα ζει και υπάρχει μέσα στην κοινωνία των ανθρώπων. Εξω από την κοινωνία αυτή δεν μπορεί να υπάρξει παρά μόνο σαν θηρίο ή σαν Θεός. Ζώντας μέσα στην κοινωνία ο άνθρωπος είναι αναγκασμένος να συναλλάσσεται σε όλους τους τομείς της ζωής του με τους συνανθρώπους του. Η ανάγκη αυτή της συναλλαγής οδήγησε τους ανθρώπους σε σχέσεις εξάρτησης του ενός από τον άλλον και μάλιστα σε σχέσεις όχι αγαθές, ανθρώπινες, αλλά πολλές φορές καταπιεστικές και βίανουσες. Η εξάρτηση αυτή και η ανισότητα μεταξύ των ανθρώπων ήταν, από τις παλιότερες εποχές μέχρι σήμερα, πιο έκδηλη στον οικονομικό τομέα. Κατά τη μακρόχρονη δηλαδή πορεία των οικονομικών συναλλαγών μεταξύ των ανθρώπων, κατόρθωσαν ορισμένα άτομα να αποκτήσουν μία περιουσιακή υπεροχή και γενικότερα μια οντότητα μέσα στην κοινωνία σε σύγκριση με τους άλλους συνανθρώπους τους. Την υπεροχή δε αυτή την απόκτησαν, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις, είτε επειδή συνέβη να κατέχουν μια προνομιακή θέση, που την εκμεταλλεύθηκαν κατάλληλα, είτε επειδή ήταν πιο επιτηδείοι, είτε πάλι επειδή διαχειρίστηκαν με αβέμιο τρόπο δημόσιο ή ιδιωτικό χρήμα. Με την πάροδο δε του χρόνου την υπεροχή τους αυτή την αύξησαν με τη βοήθεια και του θύθεν ελεύθερου, αλλά στην ουσία άπιστου, οικονομικού ανταγωνισμού.

Ετσι δημιουργήθηκε μια οικονομική ELITE ανθρώπων που επιβλήθηκε στις άλλες κοινωνικές τάξεις, εκμεταλλευόμενη αυτές στα πλαίσια του εγωιστικού ατομικού συμφέροντος. Σ' αυτήν την απαράδεκτη ηθικά κατάσταση που κυριαρχεί σε πολλές χώρες, η ασυδοσία και η εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, σε τέτοιο βαθμό που να ισχύει ακόμην και σήμερα ο νόμος της Ζούγκλας "ο θάνατός σου η ζωή μου".

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Η αγάπη δίχως πείσματα δεν έχει νοστιμιές.

Η γριά το μισοχείμωνο ξυλάγγουρο γυρεύει.

Οποιος έχει δύο αγαπητικές έχει χαρά μεγάλη. Θα τα χαλάσει με τη μια τα φτιάχνει με την άλλη.

Ούτε του Αγγέλου νερό δεν δίνει.

Είναι της Αγίας Καθίστρας.

Κανείς στον τόπο του δεν αγιάζει.

Σαχί γιομάτο δε λυγάει κι αδειανό δε στέκει.

Ηρθαν τα άγρια να διώξουν τα ήμερα.

Τ' αγκώ ξυπνάει τον αγωγάτη.

Τ' άδειο βαρέλι πιο πολύ βροντάει.

Σφάξε με αγάμ' ν' αγιάσω.

Από τ' Αϊ-Διος ο καιρός γύριζε αλλιώς.

Στη γεωργία η εκμετάλλευση αυτή παλιότερα γινόταν κάτω από το θεσμό της δουλοπαροικίας, αργότερα με τους κολλήγους, την τοκογλυφία κ.λπ. Σήμερα, η εκμετάλλευση εξακολουθεί να πραγματοποιείται γενικά με την παρέμβαση του οποιουδήποτε κερδοσκοπικού κεφαλαίου (εμπορικού, βιομηχανικού κ.λπ.).

Σε παλαιότερες εποχές οι εξαρτούμενοι γεωργοί δεν μπορούσαν να αντιδράσουν κατά των εκμεταλλευτών τους επειδή υπήρχε εξάρτηση από αυτούς.

Από τις αρχές του αιώνα όμως τα πράγματα άλλαξαν αισθητά και συνέχεια καλύτερουν για τους γεωργούς με τη θεσμοθέτηση και ανάπτυξη του Συνεργατισμού.

Το βασικό αντικείμενο με το οποίο ασχολείται ο Συνεργατισμός είναι η βελτίωση της οικονομικής και της κοινωνικής κατάστασης του ανθρώπου. Θέλει όμως να βλέπει τον άνθρωπο να δρά σαν σύνολο και όχι σαν μεμονωμένο άτομο. Τον άνθρωπο τον θέλει απαλλαγμένο από κάθε νοσηρό ατομιστικό συναίσθημα, να ανεβαίνει οικονομικά, συνεργαζόμενος με τους συνανθρώπους του και όχι εκμεταλλευόμενο αυτούς. Με άλλους λόγους την οικονομική άνοδο του ανθρώπου την προωθεί με βάση τη συνεργασία και την ευγενή αμύλλα και όχι με τον σκληρό ανταγωνισμό.

Ο ελεύθερος Συνεργατισμός έχει σαν ιδεολογία του τον ανθρωπισμό. Θέλει τον άνθρωπο να δρά ελεύθερα και όχι με δέσμευση της προσωπικότητάς του ελευθερίας. Να δρά ελεύθερα αλλά συλλογικά και όχι, χάρις στην ελευθερία, ατομιστικά και ασυδοσία σε βάρος της οικονομίας των ασθενέστερων.

Ο Συνεργατισμός πιστεύει και προωθεί την ελεύθερη αλλά κοινωνικοποιημένη οικονομία, όχι δηλαδή εκείνη στα στενά ατομικά πλαίσια, αλλά σε ομαδικά-συλλογικά. Ενδιαφέρεται για τη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, γεγονός που οδηγεί στην εξομάλυνση των διαφορών και συγκρούσεων, μεταξύ των ανθρώπων. Προωθεί δηλαδή την οικονομική δημοκρατία παράλληλα προς την κοινωνική. "Ο Συνεργατισμός θέλει τον άνθρωπο να ανεβαίνει οικονομικά συνεργαζόμενο με τους συνανθρώπους του και όχι εκμεταλλευόμενο αυτούς".

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο.

Χούφτα η μια, χούφτα η άλλη λύσσα το φαί στ' αλάτι.

Οποιος λέει την αλήθεια έχει το Θεό βοήθεια.

Από μικρό παιδί κι από τρελό μαθαίνεις την αλήθεια.

Βλέπε μάνα πάρε κόρη.

Της άρεσε πολύ ο χορός βρήκε κι άντρα χορευτή.

Χέστηκε η φοράδα στ' αλώνι.

Φιρί-φιρί το πας.

Μην κλωτσάς τα γονικά σου θα το βρεις απ' τα παιδιά σου.

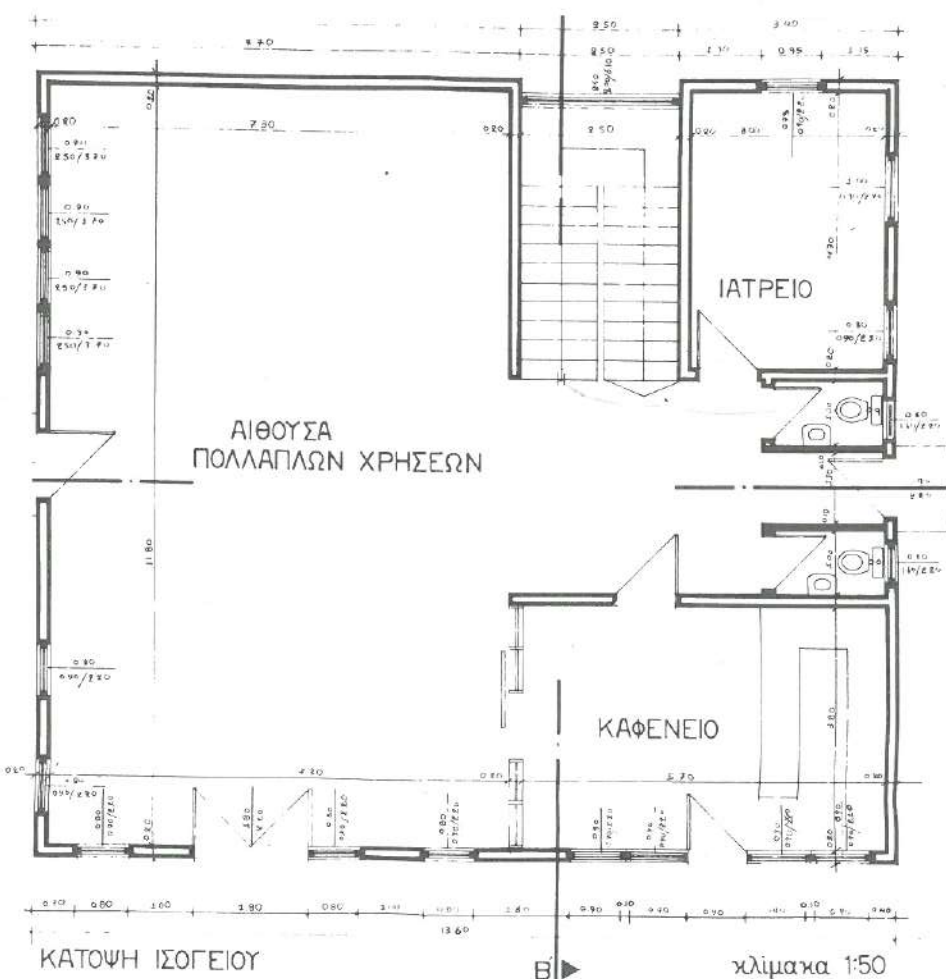
Όλα τα γουρούνια μια μύτη έχουν.

Βρήκε ο γύφτος τη σειριά του κι αναγάλιασε η καρδιά του.

Ας με λένε δημαρχίνα κι ας ψοφάω από την πείνα.

Στα "σκαριά" το πολιτιστικό και πνευματικό κέντρο της Μανωλιάσας

συνέχεια από την 1

γκαιότητα του, είναι σίγουρο πως είναι στα χέρια μας να ολοκληρώσουμε και την ανέγερσή του. Είναι στα χέρια μας να ανατρεφούμε τα πάντα, να ενώσουμε τη δύναμή μας, την αγάπη μας και να μεγαλοφυγήσουμε. Το παράδειγμα το έχουμε από τους παπούδες και πατεράδες μας όταν σε σύντομο χρονικό διάστημα κάτω από δύσκολες συνθήκες χτίσανε το δημοτικό σχολείο, τη δεξαμενή και τον Αη-Γιώργη. Είναι απαραίτητη η συναίνεση, η υποστήριξη και συμπαράσταση όλων των Μανωλιασσιτών.

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

συνέχεια από την 1

Ερχόταν η ώρα της μοιρασιάς, δύσκολη ώρα, γι αυτό δεν έλλειπαν και οι μικροπαρεξηγήσεις. Ενα σου και ένα μου, τα πράγματα πήγαιναν ρολόι, έλα που μας τα χάλασαν τα ψιλά, είτε μονά βγαίνουν είτε ζυγά. Καμιά φορά χωρίς να το θέλουμε μετράγαμε ένα και βάζαμε δύο στην τσέπη. Αν δεν τα βρίσκαμε μόνοι μας, είχαμε επέμβαση των μεγάλων δυνάμεων, μεγαλύτερων αδερφών, ξαδερφών ακόμη και των γονιών.

Η απολαβή μας, τα φιλοδωρήματά μας ήταν: καμιά δεκαριά τηγανίτες συνήθως της πλάκας, κανά κινό κοκόσιες, κανά δυο κιά μήλα και πορτοκάλια κι αν πήγαιναν καλά τα πράγματα γύρω στα δέκα φράγκα ο καθένας.

Τι σύμπτωση εκείνα τα χρόνια, οι κοκόσιες βγαίνουν οι μισές κούφες, οι τηγανίτες ή πολύ ψημένες ή άψητες, ήταν οι εικοσάρες τσαλακωμένες από τη χρήση, ήταν και ευπαθές νόμισμα και σαν θηλυκό που ήταν (ας με συμπαθήσει το ισχυρό φύλλο) και εκ κατασκευής. Σαν τότε.

Θα τα πούμε κι εφέτος κι ας μη δεν έχει πια εικοσάρες.

Κι άπου χρόν.

Εχουμε χρέος στον τόπο που γεννηθήκαμε κι αγαπούμε να κάνουμε ό,τι είναι δυνατό για την προκοπή του.

Ας δώσουμε όλοι ένα κομμάτι από την καρδιά μας, το υστέρημά μας για την προκοπή αυτού του τόπου.

Η ανέγερση του Πολιτιστικού και Πνευματικού Κέντρου αγγίζει τις καρδιές όλων των Μανωλιασσιτών και φίλων όπου κι αν βρίσκονται κι ας συμβάλλουν με τις δυνάμεις τους στην ολοκλήρωση του έργου. Το χρέος και ο αγώνας είναι κοινός.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

Φωτεινή Ε. Γιωτάκη 5.000

Αντώνιος Γούσης 3.000

Ανδρέας Αυγέρης 1.000

Αντώνιος Γιωτάκης 3.000

Βασίλειος Παππάς 3.000

ΑΝΤΙ ΓΙΑ ΣΤΕΦΑΝΙ

Στη μνήμη του Παύλου Παναγιώτου αντί για στεφάνι ο Αναστάσιος Αρ.

Γούσης προσέφερε στην Αδελφότητα το ποσό των 5.000 δρχ.

Ευχαριστούμε θερμά τους ανωτέρω για την προσφορά τους.

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ Εφημερίδα
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΜΑΝΩΛΙΑΣΙΤΩΝ
Σωκράτους 59 ΑΘΗΝΑ
Τ.Κ. 104 31 ΤΗΛ. 9320.604

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ
ΜΑΝΩΛΙΑΣΙΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΕΚΔΟΤΗΣ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Κώστας Π. Γιωτάκης
Συνδρομές - επιστολές, συνεργασίες κ.λπ. να στέλνονται στις διευθύνσεις:

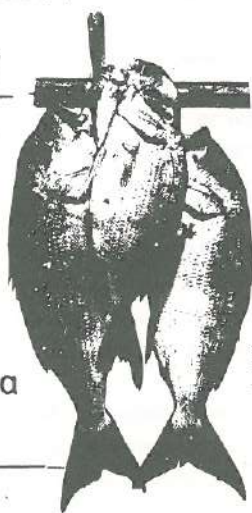
α) ΓΙΩΤΑΚΗ ΚΩΝ/ΝΟ
Στρ. Βελισσαρίου 13
Τ.Κ. 171 23 - Ν. Σμύρνη
Τηλ. 9320.604 - 9302.891

β) Γεώργιο Ίσκο
Αθ. Τσίγκου 45
Τ.Κ. 193 00 Ασπρόπυργος
Τηλ. 5574.706
Ετήσια συνδρομή
Εσωτερικού: 2.000
Εξωτερικού: 10 δολάρια

Το στέκι για καλοφαγάδες!

- Ψάρια φρέσκα
 - Αστακοί
 - Καραβίδες
 - Καλαμαράκια
- από την Τράτα μας
κατευθείαν στα κάρβουνα

Αξιοπρεπές περιβάλλον

ΨΑΡΟΤΑΒΕΡΝΑ
« Η ΤΡΑΤΑ »

Κλέαρχος Μπέλλος
ΠΑΡΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ - ΤΗΛ. (0294) 94 794

γράμματα

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΩΝ ΜΑΣ

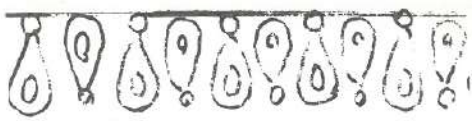
Αγαπητοί μου,
Με την επιστολή μου αυτή θα ήθελα να σας γνωρίσω ότι με χαρά διάβασα τα φύλλα της εφημερίδας σας "τ'αχνάρια" που έλαβα και γι αυτό σας μου επιτραπεί να ευχαριστήσω τους πρωτεργάτες και γενικά όσους συμβάλλουν στην ευγενή αυτή προσπάθεια, ώστε να φέρουν σε επαφή όλους τους συγχωριανούς Μανωλιασσίτες, είτε αυτοί κατοικούν εντός των ορίων της Ελλάδας, είτε βρίσκονται διασκορπισμένοι στα διάφορα κράτη των πέντε ηπείρων.

Η εκλογή των θεμάτων είναι αρίστη, διότι ανταποκρίνεται απόλυτα στις επιθυμίες του κάθε αναγνώστη και με ενστοχία άπτεται όλων των ψυχοφελών του αναγνώστη. Η σειρά των ιστορικών γεγονότων που φανερώθηκαν, ότι οι πρόγονοί μας χωριανοί δεν έμειναν αδρανείς στις διάφορες εναλλαγές της Ιστορίας, αλλά έπαιξαν ένα πολύ σημαντικό ρόλο στις κρίσιμες στιγμές του Έθνους και ιδιαίτερα στην απελευθέρωση από τον κατακτητή. Οι διάφορες ειδήσεις της ζωής του χωριού, αλλά και γενικά της προόδου των τέκνων του χωριού μας, που ζουν μακριά από αυτό, χαροποιούν τον αναγνώστη και τον κάνει να ζει πιο κοντά και να γίνεται συγκοινωνός των διαφόρων συναισθημάτων των συγχωριανών τους.

Με τα θερμά μου συγχαρίτηρια στους συνεργάτες της χαριτωμένης αυτής εφημερίδας, σας μου επιτραπεί να εκφράσω και την ευχή μου για τη συνέχιση του όμορφου αυτού έργου και να παρακαλέσω τον Κύριο, ο οποίος καταδέχτηκε να γεννηθεί στη φάτνη και τον οποίον τη γέννηση γιορτάζουμε αυτές τις μέρες, να δίνει υγεία, χαρά, πρόοδο και προκοπή σε όλους τους συγχωριανούς και ειρήνη στον κόσμο.

Με εγκάρδιους φιλικούς
χαιρετισμούς

Πρωτοπρεσβύτερος
Αθανάσιος Ισχος
Ιεροδιδάσκαλος

ΠΡΟΟΔΟΣ;

Τίποτα δε μένει στάσιμο και σίγουρα κι εμείς θέλουμε να κάνουμε το βήμα μας. Να αγγίξουμε κι εμείς αυτό που λέμε πρόοδο. Ας προσέξουμε όμως που θα πατήσουμε στο επόμενο βήμα.

Τέτοια προοδευτικά στοιχεία, άρχισαν δειλά να ξεφυτρώνουν στο χωριό. Ένα τέτοιο "ο Λυκίσκος". Ολοκαίνουργιος, ολοκάθαρος, μοντέρνος. Αγαπήθηκε από τη νεολαία, το χάρηκαν οι κάτοικοι, ομόρφηνη την πλατεία. Δεν είναι όμως Μανωλιασσίτης. Η γεύση του και η οσμή του από το πουθενά. Η μουσική του από παντού. Θα μπορούσαμε να τον τοποθετήσουμε σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης.

Ναι, υπάρχουν και τα παραδοσιακά ταβερνάκια.

Ναι, υπάρχουν κι αυτοί που θέλουν το σύγχρονο.

Γι αυτό δεν είμαι απόλυτα κατηγορηματικός στην κρίση μου.

Αλλά, να έχουμε υπόψη μας, ότι μπορούμε να δώσουμε τα δικά μας σε νέα έκδοση. Να απολαύσουμε το τοπικό μας χρώμα και τα παραδοσιακά μας στοιχεία, συνδυασμένα με την άνεση και τα μέσα της τεχνολογίας. Να δανειστούμε απλά ό,τι μας συμφέρει και δε μας αλλοτριώνει.

Ένα καινούργιο κτίριο θα στολίζει σε λίγο το χωριό μας. Το δικό μας πνευματικό κέντρο που τόσο το έχουμε ανάγκη. Ας μη γίνει ξένο. Ας ξεπηδήσει μέσα από την αρχιτεκτονική παράδοση της Ηπείρου και μέσα από το μεράκι των παλιών της μαστόρων. Ας θυμίζει ότι είναι δικό μας. Κάθε γωνιά του, κάθε πέτρα του, κάθε άνοιγμά του, να φωνάζει την καταγωγή του, και για ποιούς έγινε.

Ας φροντίσουν οι αρμόδιοι να μη γίνει ένα απρόσωπο, ψυχρό κουτί, σπτημένο σε ξένο τόπο. Είναι πολύ σημαντικό να έχει ταυτότητα. Είναι πολύ σημαντικό, ο επισκέπτης που θα περάσει το κατώφλι του, να νοιώσει ότι εκεί μέσα θα βιώσει την Ηπειρο. Ότι όλες οι αισθήσεις του θα παίρνουν μηνύματα από Ηπειρώτικα ερεθίσματα. Δεν πειράζει αν αργήσει ή αν στοιχίσει περισσότερο.

Ας μη γίνει κάτι που θα κάνει τους μεταγενέστερους να λυπηθούν και να μας κατηγορήσουν για το μεγάλο λάθος.

Μια καλή σας φίλη

σε και στην πιο μικρή γειτονιά της Ελλάδας. Και δεν μας έλλειψαν ποτέ. Είναι η καινούργια τεχνολογία, βλέπετε, που κυκλοφορεί μέσω τρύπας.

Τελευταία το Ελληνικό δαμόνιο ανακάλυψε τη μεγαλύτερη τρύπα που θα συζητείται για πολλά χρόνια... αν ζούμε, τη μαύρη τρύπα, την τρύπα της οικονομίας. Δεν ξέρω πως φαντάζεστε φίλοι μου εσείς την οικονομία.

Εγώ τη φαντάζομαι μια εύσωμη και ευτραφή θηλυκιά ύπαρξη πάντα νέα όσο κι αν περνάνε τα χρόνια, που όλοι οι λαοί πέφτουν στα πόδια της και πιο πολύ εμείς οι Έλληνες, όχι-όχι σαν δουλπορεπίες, αλλά σαν Μεσογειακός λαός που είμαστε, μα αυτή δεν συγκινείται με τίποτα. Καμιά φορά μας κλείνει το ματάκι ή σκάει κανά χαμόγελο, έτσι για να ελπίσουμε πως θα τη δαμάσουμε. Αυτή όμως έχει το νου της αλλού. Τρέφεται, μεγαλώνει και μορφαίνει με τον ιδρώτα μας. Λειτουργεί σαν κουμπάρα με τη διαφορά ότι δεν της δίνουμε ό,τι περισεύει, αλλά κυριολεκτικά δουλεύουμε μόνο γι αυτή και είμαστε ισόβια χρωμένοι.

- Όλα αυτά για πάρτυ της, και σα να μην έφταναν αυτά τη βρίσκουμε νάχει και τρύπα, μεγάλη και μαύρη.

Τρύπα λοιπόν η οικονομία μας, πήρε αέρα, είπαμε να αεριστούμε, αλλά όπως πάμε θα μας πάρει ο αέρας κι όχι μόνο θα μας πάρει αλλά και θα μας σηκώσει.

... και η βρόχα έπεφτε.

Η βρόχα έπεφτε κάποτε, τώρα δεν πέφτει, τώρα κατεβάζει βουνά, παρασέρνει καρέκλες, τραπέζια, δένδρα, τοίχους και τι δεν παρέρσει...

Το είπαν, το ομολόγησαν όλοι! Η φύση εκδίδεται.

Ναι φίλοι μου, η φύση εκδικείται.

Η φύση εκδικείται για τις αλόγιστες καταστροφές που τις προκαλούμε! Το έδαφος και το νερό ρυπαίνεται από φάρμακα και λιπάσματα, ο αέρας από βιομηχανικά καύσιμα. Η θάλασσα ρυπαίνεται από κατάλοιπα οικιακά και διάφορες τοξικές ουσίες, τα δάση μας καίγονται για οικοπεδοποίηση.

Η φύση σφίγγει τη θηλεία γύρω από το λαμό μας αν συνεχίζουμε να φερόμαστε παράλογα. Διαλέγουμε και παίρνουμε.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Π. ΤΖΙΜΑ ΣΤΗ ΡΟΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Πέρασε ο παλαιός ο χρόνος και έπεσε στον ωκεανό της αιωνιότητας χωρίς να ξαναγυρίσει.

Ένας νέος χρόνος γεννιέται στο προσκήνιο της ανθρωπότητας.

Όλοι οι άνθρωποι γυρίσαμε ο καθένας μας στο βιβλίο της ζωής μας μία νέα σελίδα. Ένα νέο έτος προβάλλει μπροστά μας. Στους ώμους του έχουμε στηρίξει όνειρα, ελπίδες, επιθυμίες που δεν πραγματοποιήθηκαν στο έτος που μας εγκατέλειψε.

Όμως πέρα από τις συνηθισμένες ανταλλαγές ευχών, δώρων, χοροεπιδείξεων, ταχυρών παιχνιδιών και άλλων εθίμων είναι ανάγκη να κάνουμε και ορισμένες διαπιστώσεις ευχαρίστες ή δυσάρεστες δεν έχει και τόσο μεγάλη σημασία.

Το ότι έφυγε ένας χρόνος σημαίνει ότι πρέπει να γίνει κι ένας έστω προσωρινός ισολογισμός. Και από αυτόν τον ισολογισμό ίσως εξαρτάται ο τελικός ισολογισμός της ζωής μας.

Αλλά τι βαρύνει σε αυτόν τον ισολογισμό; Το ενεργητικό; Το παθητικό; Ή υπάρχει ισορροπία. Είναι κάτι που θα πρέπει να εξετάσουμε ιδιαίτερα. Είς οποιαδήποτε περίπτωση είναι ανάγκη να ληφθούν μέτρα και να παρθούν αποφάσεις, να αναθεωρηθούν ορισμένα πράγματα και να δοθεί ιδιαίτερη προτεραιότητα σε άλλα.

Θα πρέπει να προσέξουμε στο νέο έτος που ανατέλλει να μην αποτελέσει για μας μία στάση ή ένα βήμα προς τα πίσω, ο χρόνος δεν περιμένει και είναι δυνατόν πολλές φορές να εργάζεται σε βάρος μας. Επειτα είτε μας αρέσει είτε όχι είναι και μία κίνηση προς το τέλος μας. Η σύνθεση του ανθρώπου αποτελείται από δύο αντιστάσεις από τη φθορά και την αφθαρσία, το σώμα και την ψυχή, το θνητό και το αθάνατο. Θα ήταν λάθος μεγάλο να θυσιάζουμε τα αιώνια με τα προσωρινά.

Θα πρέπει απαραίτητα όλοι μας να κάνουμε αναστολή αυτοκριτική με μεγάλη προσοχή στο τι κάναμε το χρόνο που πέρασε που δεν έπρεπε να κάνουμε να μην ξαναγίνει στο νέο χρόνο και να μείνει μόνο η θλίψη ανάμνηση του παρελθόντος. Ό,τι καλό κάναμε ας ξαναγίνει για να μας γίνει βώμα στα υπόλοιπα χρόνια της ζωής μας.

Αλλά και δεν χρειάζεται και μεγάλη σημασία στα επίγεια αγαθά διότι δυστυχώς μετά το τέλος μας δεν μας ακολουθούν ούτε πλούτη ούτε αξιώματα.

Το άστρο της Βηθλέμ που οδήγησε τους τρεις μάγους στην ταπεινή φάτνη ας φωτίσει και μας και με οδηγό τον ταπεινό Ιησού ας μας οδηγήσει και μας να είναι ο νέος χρόνος, χρόνος αγάπης, ειρήνης, προκοπής για όλους τους ανθρώπους. Κάθε ψυχή να γίνει και μία φάτνη να γεννηθεί και να κατοικήσει μέσα μας ο γλυκός μας Ναζωραίος Ιησούς.

Να διώξουμε από πάνω μας τις κακές επιθυμίες που προσπαθούν να μας παρασύρουν. Ας αναστήσουμε μέσα μας την ωραία πνευματική ζωή ποδοπατώντας τις κακές μας συνήθειες.

Η πίστη, η αγάπη, η ελπίδα ας κάνουν θρόνο στις καρδιές όλων μας το νέο έτος.

Εύχομαι από τα βάθη της ψυχής μου σε όλους τους αγαπητούς ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΙΤΕΣ-ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΙΤΕΣ ευτυχισμένους, ειρηνικούς, δημιουργικούς ο νέος χρόνος.

Καλή Χρονιά.

Η αγαπημένη μας εφημερίδα συμπλήρωσε ένα χρόνο κυκλοφορίας, εύχομαι ολοψύχως να είναι μακρόχρονη η παρουσία της και αναβαθμισμένη η πορεία της. Σε αυτούς που μόχθησαν και μοχθούν εύχομαι υγεία, δύναμη για να συνεχίσουν με τον ίδιο ζήλο τον αγώνα για τα αχνάρια μας, τη γέφυρα που ενώνει τους ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΙΤΕΣ. Στους απανταχού συγχωριανούς μου εύχομαι ειρήνη.

Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ

Αγαπητοί μας συμπατριώτες,
Στις 15 Ιανουαρίου 1994 και ώρα 9.30 μ.μ. θα γίνει ο ετήσιος χορός της Αδελφότητας μας.

Γνωρίζετε όλοι πόσο η Αδελφότητα χρειάζεται την παρουσία σας και πάνω από όλα την αγάπη σας.

Σας περιμένουμε λοιπόν μαζί με τους φίλους σας στο Κέντρο "ΜΟΝΣΕΝΙΕΡ" Μεσομένης 41 Πλ. Αμερικής, για να ξεφαντώσουμε μέχρι το πρωί με τους: Μαίρη Λιντα, Αλεωνόρα Βελλή, Κατερίνα Κόρου, Τα παιδιά από την Πάτρα, Ηλία Σούκα κ.α.

Η τιμή της πρόσκλησης είναι 4.500 δραχ. το άτομο.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μανωλιασσίτων

Προς το Δ.Σ. της Αδελφότητας
Μανωλιασσίτων στην Αθήνα
"Άγιος Γεώργιος"

Εκτιμώντας τις προσπάθειες που κάνετε για την ανάπτυξη του χωριού, μία εκ των οποίων είναι η ανέγερση του Πνευματικού και Πολιτιστικού Κέντρου, δηλώνω πως προσφέρω για το σκοπό αυτό την εθελοντική μου εργασία για τη διακόσμηση του κτιρίου καθώς και την εγκατάσταση ψευδοροφών και εσωτερικών χωρισμάτων.

Μετά τιμής
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Προς το Δ.Σ. της Αδελφότητας
Μανωλιασσίτων στην Αθήνα
"Άγιος Γεώργιος"

Η δραστηριότητά σας για την ανέγερση του Πνευματικού Κέντρου Μανωλιασσίτας μας συγκινεί ιδιαίτερα. Γι αυτό σαν κάτοικος του χωριού και εκτιμώντας την προσπάθειά σας προσφέρω για το σκοπό αυτό την εθελοντική εργασία για την τοποθέτηση των ηλεκτρολογικών υλικών στο Πνευματικό μας Κέντρο.

Μετά τιμής
ΜΠΕΛΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Ο Ευθύμιος Γιωτάκης, "ο μαστρο-Θύμιος", υποσχέθηκε στην Αδελφότητα ότι όσο μπορεί θα βοηθήσει στο σκάσιμο της πέτρας για το Πνευματικό Κέντρο.

Το Δ.Σ. ευχαριστεί τους ανωτέρω για τις προσφορές τους και τους υπόσχεται ότι σύντομα θα τους δοθεί η ευκαιρία όπως και σε όλους τους Μανωλιασσίτες να αποδείξουν και στην πράξη την αγάπη τους για τη Μανωλιάσσα και τη λαχτάρα που κρύβουν για την ανέγερση του Πνευματικού Κέντρου.

ΙΟΙΑ ΣΤΡΑΒΑ ΚΙ ΟΡΟΠΡΛΟ

Τρύπες...τρύπες...τρύπες.

- Μια τρύπα στον αέρα είναι το θέμα που συζητείται έντονα τα δύο-τρία τελευταία καλοκαίρια. Η τρύπα που όλο μεγαλώνει και απειλεί όλη την Ευρώπη, μας αναγκάζει να ζούμε στον ίσκιο, να μη χαϊρόμαστε ούτε αυτόν ακόμα τον ήλιο το ζωοδότη.

- Ποντίκι μας κουβάλησαν από τη Γαλλία, Γαλλικό, γιατί λένε εμείς δεν έχουμε τέτοιο εδώ, έχουμε μόνο εκείνα τα μικρά τα συμπαθητικά τετράποδα ζωάκια που και μικρά είναι και ολιγόφαγα. Το Γαλλικό και μεγάλο είναι και πο-

λύ τρώει, παράγει λέει μεγαλύτερο και περισσότερο έργο. Και νάσα τώρα μια τρύπα κάτω από τα πόδια μας, μέσα στα σπλάχνα της Αθήνας, ανάμεσα σε ρωμαϊκά τείχη, σε εργαστήρια κεραμικής αιώνων... μέσα στην Αθήνα του Περικλή.

Παρόλα αυτά είναι η σωτήρα τρύπα, αυτή που θα μας γιάνει, η μοναδική τρύπα που την περιμένουμε πως και πως να γίνει να πάρουμε λίγο αέρα από κάτω γιατί πάνω εδώ και χρόνια σταμάτησε να φυσάει.

Από τρύπες είμαστε χορτασμένοι ποιός δίνει σημασίες τώρα στις τρυπούλες του ΟΤΕ, του ΟΑΠ, της ΕΥΔΑΠ... αυτές είναι ιστορία και μικρού μεγέθους και παλιά ιστορία. Έχουν φθά-

ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ = ΜΠΑΡ

"ΤΟ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ.."

ΑΦΟΙ ΓΙΩΤΑΚΗΣ Ε.Ε.

ΤΗΛ. 0294 - 23.569

ΡΑΦΗΝΑ

Η ΕΚΔΡΟΜΗ ΜΑΣ

Η Κυριακή 21 Νοεμβρίου ξημέρωσε για τους περισσότερους από εμάς με ένα σκοπό, την εκδρομή που οργάνωσε η αδελφότητά μας και που απολαύσαμε με τη συμμετοχή μας, σχεδόν όλοι. Η είδηση της εκδρομής αποτέλεσε μια ευχάριστη έκπληξη για μικρούς και μεγάλους.

Η ιδέα και μόνο κίνησε τη θέληση των περισσότερων από εμάς και να συμμετάσχουν σε αυτή. Άλλωστε ήταν βέβαιο πως όλοι είχαμε καταλήψει από μια διάθεση φυγής από την πόλη, τις δουλειές, τα σχολεία, το άγχος και από μια ανάγκη ξεκούρασης.

Η εκδρομή μας πρόσφερε τη δυνατότητα να συγκεντρωθούμε και πάλι μαζί και να περάσουμε μια μέρα ευχάριστη, ήρεμη, διασκεδαστική και να "φορτώσουμε" τις εμπειρίες και γνώσεις μας με κάτι περισσότερο.

Στην αρχή ξεκινώντας για την εκδρομή σκεφτήκαμε πως η βροχή και το κρύο που επικρατούσε στην Αθήνα και που τόσοι και τόσοι προσεχίζθηκαν για αυτά θα στέκονταν εμπόδιο.

Αποδείχθηκε όμως πως και αυτές οι μέρες ενδείκνυνται για εκδρομές και μάλιστα επιτυχημένες.

Αφετηρία μας ήταν το καθιερωμένο πλέον σημείο στην πλατεία Κουμουνδούρου. Εκεί νωρίς το πρωί περίμενε το λεωφορείο που καθώς περνούσε η ώρα γέμιζε με πρόσωπα οικεία, γνωστά, μεγάλων, μικρών, αγουροξυπνημένα, γέλαστα.

Προορισμός της εκδρομής ήταν η Τρίπολη και συγκεκριμένα η Βυτίνα.

Ετσι λοιπόν αφήνοντας τη γκριζα, βρεγμένη και κρύα Αθήνα πίσω μας ξεκινήσαμε.

Διανύσαμε τη γνωστή διαδρομή, περάσαμε τον ισθμό της Κορίνθου, μέσω της καινούργιας οδού διαβήκαμε τη σήραγγα του Αρτεμίου (1,5 χλμ.) και βρεθήκαμε στον κάμπο της Αρκαδίας.

Η πρώτη στάση μας ήταν στον κάμπο της Τεγέας Νοτιοανατολικά της Τρίπολης (10 Η αρχαία Τεγέα ήταν η σημαντικότερη πόλη της Αρκαδίας στην αρχαιότητα, σήμερα σώζονται ελάχιστα ίχνη των τειχών της, η αρχαία αγορά, το θέατρο πάνω στο οποίο είναι χτισμένη η εκκλησία της Επισκοπής που οικοδομήθηκε το 1888 σε αντικατάσταση της ερειπωμένης βασιλικής του 11ου -12ου αιώνα.

Κοντά στην αγορά υπάρχει το μωσαϊκό δάπεδο από την παλαιά εκκλησία του Θύρσου με συμβολικές παραστάσεις των τεσσάρων ποταμών του Παραδείσου, των δώδεκα μηνών και άλλα διακοσμητικά θέματα. Το σπουδαιότερο αξιοθέατο της περιοχής είναι ο ναός της Αλέας Αθηνάς έργο του Παριανού γλύπτη σκόλα ο ωραιότερος της Πελοποννήσου μετά το ναό του Δία της Ολυμπίας. Εκτός από τα ιστορικά ευρήματα απολαύσαμε το μεγάλο και πλούσιο πάρκο, την ομορφιά της φύσης, το φθινόπωρο στο μεγαλείο του.

Εκατομμύρια χρώματα στις φυλλωσιές των τεράστιων δέντρων, χιλιάδες σκορπισμένα

φύλλα με διάφορα σχήματα.

Γεμάτοι ερεθίσματα, καινούργιες εικόνες, αφήσαμε την Τεγέα και διασχίσαμε την πόλη της Τρίπολης.

Μέσα από στενά δρομάκια ανάμεσα από νεοκλασικά σπίτια και σύγχρονες πολυκατοικίες βρεθήκαμε μπροστά στη μεγάλη πλατεία του Αρεως που στέκει επιβλητικά το άγαλμα του Κολοκοτρώνη. Δεν σταθήκαμε πολύ στην πόλη γιατί η μέρα είναι μικρή και ο χρόνος περιορίζει τις κινήσεις μας και σπινερίσαμε.

Η Τρίπολη, πρωτεύουσα της Πελοποννήσου

βρίσκεται στη νοτιοανατολική πλευρά του οροπεδίου της Αρκαδίας, στους πρόποδες του βουνού Αγίου Θεόδωρου που έχει σχήμα κώνου και είναι παραφυάδα του όρους Μαίναλου. Σαν ένα στεφάνι περιβάλλουν την Τρίπολη τα βουνά Αρτεμίου, Παρθένου, Μαίναλον και Πάρνων. Η Τρίπολη είναι χτισμένη σε υψόμετρο 650 μ. Χτίστηκε κατά τον 14ο αιώνα. Κατά την τουρκική εισβολή επικρατούσε γι αυτήν το όνομα Ντρομπολιτσά ή Τρομπολιτσά, από τους εκκλησιαστικούς κύκλους αναφέρεται ως Υδροπολιτσά. Κατά την κατοχή των Τούρκων επικράτησε το Τριπολιτσά για να μετασχηματιστεί στον επίσημο ονομασία Τρίπολις.

Προχωρήσαμε Βόρεια από την Τρίπολη στον κάμπο της Μαντινείας όπου διακρίνονται ακόμα κατάλοιπα από το θέατρο, το βουλευτήριο και τους ναούς. Και σε λίγη ώρα φθάσαμε στη Βυτίνα, που ήταν και ο προορισμός μας. Η Βυτίνα ορεινό χωριό 1.000 μ. υψόμετρο, κατάφυτο με όμορφες εξοχές και πάρκα για περιπάτους, τρεχούμενα νερά και θαυμάσιο κλίμα. Αποτελεί ένα από τα πιο γνωστά θερινά και χειμερινά θέρετρα της Πελοποννήσου.

Περιηγήθηκαν όλο το χωριό, απολαύσαμε το δάσος και τη φύση γενικά, ξεκουραστήκαμε, φάγαμε. Απολαύσαμε λίγες ώρες ηρε-

μίας, ξεγνοιασιάς και παιχνιδιού...

Η ώρα πέρασε επιβραστικά στο λεωφορείο μας και πήραμε το δρόμο του γυρισμού. Η θερμή ατιμόσφαιρα στο λεωφορείο χαράκιζε όλες μας τις εκδρομές. Τα τραγούδια, η μουσική, οι συνομιλίες, η διασκέδαση, οι αναμνήσεις, η φιλική παρέα ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά και αυτής της εκδρομής.

Η "καρδιά" της Πελοποννήσου μας δέχτηκε και μας πρόσφερε κάτι από το μεγαλείο της, τον πολιτισμό, της ιστορίας και το φυσικό πλούτο της.

Λίγα λόγια λοιπόν μπορούμε να συμπερά-

νουμε ότι πράξαμε το καλύτερο που ακολουθήσαμε το πρόγραμμα της εκδρομής.

Ευχαριστούμε το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητάς μας που μας σκέφτεται και προσφέρει πολλά και τον πρόεδρο κ. Κων/νο Γιωτάκη για την αξιολογία και αξιέπαινη δουλειά του.

Ευχαριστούμε όλους όσους παρευρεθήσαν στην εκδρομή και τους εύχομαι υ-

γεία.

Ραντεβού στην επόμενη εκδρομή κι ως είναι και στα χιόνια.

Μαρία Νατ. Νταέλων

Φοιτήτρια Α' έτους του τμήματος Λογιστικής Τ.Ε.Ι. Πειραιά

ΣΤΙΓΜΕΣ ΠΟΥ ΤΟ ΕΓΩ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΜΕΙΣ

Τα τελευταία χρόνια βρέθηκα πολλές φορές ανάμεσα στους συγχωριανούς μου.

Βρέθηκα στα πένθη και στις χαρές του, τους ένοιωσα ακόμα πιο κοντά μου, ακόμα πιο πολύ ανθρώπους μου. Γιατί όλοι έτρεξαν, όλοι μοιράστηκαν, όλοι βοήθησαν, όλοι δάκρυσαν. Ένοιωσα δυνατός, ένοιωσα ότι είμαι μέλος μιας μεγάλης οικογένειας, της οικογένειας του χωριού μου. Εκεί ανάμεσά τους δεν φοβάμαι. Όλα τα χέρια θ' απλωθούν να προσφέρουν, να συμμετάσχουν σε κάθε τελετουργία, σε κάθε μυστήριο, σε κάθε συγκέντρωση. Στις πόλεις σε ανάλογες περιπτώσεις ο θάνατος, η δυσκολία σου, ο ανθρώπινος πόνος γίνεται κερδοφόρα επιχείρηση, εκμετάλλευση. Κανείς δεν σκύβει δίπλα σου, δεν ενδιαφέρεται για το πρόβλημά σου αν δεν ξέρει ότι γι αυτό θα αμοιωθεί.

Στο χωριό μας όλα μοιράζονται και η χαρά μας γίνεται διπλή και η λύπη μας μισή.

Αυτό το δέσιμο είναι συγκινητικό και παρήγορο. Χαίρομαι αυτούς τους ανθρώπους που κάνουν το εγώ τους εμείς, που καταλαβαίνουν τη σημασία και νοιώθουν την ευτυχία της προσφοράς.

Αυτό είναι το όπλο της μικρής μας κοινωνίας. Ας το κρατήσουμε σα θείο δώρο, σαν ευλογία μέσα στις δυσκολίες της ζωής και της βιοπάλης μας, σαν πλούτο μέσα στη φτώχεια μας. Μην αφήσουμε να μας το πάρουν αυτή η πρόδοος και αυτή η εξέλιξη.

Εντονα μούρχεται στο νου ένα ποίημα ενός από τους μεγάλους μας ποιητές των σχολικών χρόνων που με είχε εντυπωσιάσει και με είχε πείσει πως γνώριζε τους δικούς μου ανθρώπους τους γείτονες, τους συγχωριανούς μου, για να τους περιγράψει με τόση πιστότητα.

Ο τίτλος του ήταν "Οι χωριανοί", και είναι ευτυχώς οι ίδιοι των παιδικών μου χρόνων με αυτούς που βρίσκω κάθε φορά που ξαναγυρνάω στη Μανωλιάσσα:

Όλοι μας γνωριζόμαστε από ανήλικα παιδιά με το μικρό του τ'όνομα, ένας τον άλλον κράζει στα μυστικά μας δεν μπορεί να βάλουμε κλειδιά ξέρει καθένας τ' αλλουνού τα μάτια να διαβάσει.

Γάμος αστράφτει από χαρά και γέλιο το χωριό κι αντιπληθεί το νυφικό τραγουδί πέρα ως πέρα.

Θάνατος όλοι θλιβεροί κι από το καμπαναριό κατάμαυρο η καμπάνα μας βάφει τόν αέρα. Αλήθεια αυτές οι στροφές, δεν είναι εμπνευσμένες από τις δικές μας ψυχές, τις ψυχές των συγχωριανών μας;

Ας μείνουμε πέρα από μικρότητες και ματαιότητες, μακριά από μίσση, φανατισμούς και εγωισμούς. Ας μην αφεθούμε στη μαγεία του εγώ. Ας μείνουμε πάντα εμείς.

ΑΚΟΝΙΣΤΕ ΤΟ ΜΥΑΛΟ ΣΑΣ

ΤΟ ΑΝΕΚΔΟΤΟ

Καημό μεγάλο έχει ο μανωλιός στην Κρήτη και θέλει να πάει στην Αθήνα.

Γεμίζει την καλάθα με κοχλιούς και πηγαίνει στο καράβι. Το βράδυ κοιμάται του καλού καιρού. Και οι κοχλιοί με τη δροσιά ανέβηκαν στο κατάρτι.

Το καράβι πρωί-πρωί έφθασε στον Πειραιά.

Ξυπνάει παίρνει την καλάθα και κατεβαίνει στην Ομόνοια.

Στο πρώτο περίπτερο θέλει να αγοράσει τσιγάρα:

- Ενα Εθνος θα μου δώσεις;

Το παίρνει και φεύγει.

- Ε! Που πας; του λέει ο περιπτεράς. Τα λεφτά να μου δώσεις.

- Γράφτο-γράφτο, του απαντά ο Μανωλιός.

- Ε! φίλε μου, εδώ δε γράφουμε...

- Μπράβο μωρέ μνήμη που έχει το κοπέλι...

Ανοίγocκλείνουν οι κάμαρες και κρότος δε γρικιέται.

Κόκκινη είναι η νύφ' άσπρο τ' άλογό της πέντε την κρατούνε για να ξεπεζέψ'.

Μικρός, μικρός, μικρούτσικος παλούκια φορτωμένος.

Ενα μουντζουρό δαμάλι καταπίν' ένα πουρνάρ'.

Ενα γριβο άλογο σ'ένα ποδάρι στέκει.

(ουμπή ο J)

(μορδα οι επ' οργκνομη H)

(σοδιοχρζλλακζ)

(ζολδρφο O)

(ισθλιδρ O J)

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ 1994

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας αποφάσισε φέτος να εκδόσει αποκλειστικά το δικό της ημερολόγιο.

Αυτή η απόφαση σημαίνει κόπο πολύ και χρήμα πολλαπλάσιο των άλλων ημερολογίων της αγοράς που κυκλοφορούσαμε κάθε χρόνο.

Μετά από επίμονες προσπάθειες, επιμονή και υπομονή καταφέραμε να εκδώσουμε το ημερολόγιό μας.

Ενα ημερολόγιο γεμάτο από Μανωλιάσσα, γεμάτο μνήμες και συγκινήσεις, θέματα τα πιο πολλά παρμένα από την αρχιτεκτονική του χωριού μας. Κτίσματα που οι πρόγονοί μας έδωσαν την ψυχή τους σ'αυτά, τότε που ο άνθρωπος δεν δούλευε μηχανικά, δούλευε με την ψυχή και τα χέρια. Ενα κομμάτι από αυτή την ψυχή κοσμεί φέτος το ημερολόγιό μας.

Ημερολόγιο που ζωντανεύει και μιλά στον καθένα μας μυστικά.

Η έκδοση του ημερολογίου μας θα ήταν ακόμα πιο δύσκολη ίσως και αδύνατη αν δεν μας συμπαραστέκονταν οι διασημιζόμενοι σε αυτό.

Το Δ.Σ. ευχαριστεί τους: Κλέαρχο Μπέλλο, τους αδελφούς Θωμά και Βασίλειο Λιόντο, τους αδελφούς Αλέξανδρο και Βασίλειο Μπέλλο, τους αδελφούς Χρήστο και Θεόδωρο Γιωτάκη και τους αδελφούς Γρηγόρη και Βασίλη Αρ. Γιωτάκη. Τους εύχεται Καλή Χρονιά και Καλές Δουλειές.

Το φετινό ημερολόγιο δεν πρέπει να λείψει από κανένα σπίτι Μανωλιασστή ή φίλου.

Η τιμή του είναι δύο χιλιάδες, αγοράζοντάς το ενισχύεται το έργο της Αδελφότητας.

η φύση οδηγεί και η πείρα διδάσκει